

244 Kölcsönös jóakarát

Amikor nemrégiben ezen a helyen a közlekedési balesetek egyik-másik furcsaságáról elméltünk, nem is gondoltuk, milyen darázs-fészekbe nyúlunk. Azok a terjedelmre és súlyra is tekintélyes hozzászólások, amelyek a cikket követték, világosan mutatják, mennyire foglalkoztatja a városok lakosságát ez a probléma, de egyben azt is, hogy szinte mindnyájunknak van néhány »csalhatatlan« receptje a helyzet megjavítására.

Persze, a dolog nem olyan egyszerű, mert ha az volna, nyilván nem törnék a fejüket a világ minden pontján a közlekedés szakemberei: hogyan vessenek gátat a szerencsétlenségek elterjedésének. Viszont — és ebben a levélíróknak igazuk van — ezt a kérdést tárgyilagosan és méltányosan csak akkor közelíthetjük meg, ha valamennyi érdekelt szemszögéből megvilágítjuk. A múltkor, egy különösen megdöbbentő tragédia kapcsán, az öregek fokozottabban óvatos utcai közlekedésének fontosságáról beszéltünk. Helyes, mondják a hozzászólók, de miért nem vetettük fel a közlekedési dolgozók felelőségének problémáját is.

Hát jó, beszéljünk erről is. De őszintén, mert különben az egésznek nincsen értelme.

Valamikor kis cédulákat ragasztottak a budapesti villamosokra és autóbuszokra. Itt-ott még ma is találhatunk belőlük. »Udvariassággal a biztonságosabb közlekedésért« — ez volt a szövegük. Még vicceket is faragtak róla, mondván, hogy a biztonságot más módon kell elérni. A tréfálkozóknak azonban szerintem csak akkor lett volna igazuk, ha azt mondják: más módon is kell a célhoz eljutnunk.

Kétségtelen, hogy nem vagyunk angyalok. Az utasok sem azok, a kalauzok és a villamosvezetők sem. Viszont függünk egymástól, külön-külön nem boldogulunk.

»Üljön fel, kérem délután öt órakor a Boráros téren a 12-es autóbuszra és utazzon a Moszkva térig. Ha élményeit le meri írni, leveszem Maga előtt a kalapom« — olvasom egy női hozzászóló sorában. Nos, felültem, és végig utaztam. Élményeim leírására ez a kis hely persze, nem volna elegendő. De a lényeg megállapítására túlságosan sok is. Ez pedig röviden úgy szól, hogy hiába reformálnák meg a legügyesebben a közlekedést, hiába rendeznék a megállóhelyek problémáját, hiába rajzolnák meg újra és most már maradandóan az eltűnedező mézecsíkokat, ha mi mindnyájan — utasok, kalauzok, autóbusz- és villamosalkalmazottak — alapvetően nem változtatjuk meg magatartásunkat, modorunkat, egymáshoz való viszonyunkat. Persze, ne legyen félreértés. Az említett intézkedéseket és a hozzá hasonlókat feltétlenül meg kell tenni. Egyedül ezen az úton azonban nem juthatunk előbbre. Márpedig előbbre kell jutnunk, mert így nem mehet tovább.

Sajnálom, hogy a Boráros tér—Moszkva tér közti kirándulásra nem vittem magammal. Épületes diskurzusokat örökíthettem volna meg az utókor számára. De agyamban még ma is ott keverednek a különböző nyomdafestéket el nem bíró kiszólások. Elsősorban az utasoktól erednek, hiszen ők vannak abszolút többségben. Am számarányukhoz képest

részt vesznek ezekben a »vitákban« a másik oldal képviselői is.

Nagyon helytelenül teszik, magatartásukra nincs mentesség, hiszen ők vannak a közönségért és nem megfordítva. De legyünk igazságosak: ők is emberek, ők is tele vannak a mindennapi élet gondjaival és problémáival — akárcsak mi, a kedves utasok. Azonban van egy nagy, semmiképpen sem mellőzhető különbség. Az, hogy amíg mi naponta általában csak két-három alkalommal vesszük igénybe a közlekedési eszközöket, ők nyolc vagy még több órán keresztül kénytelenek küzdeni közlekedésünk jelenlegi nehézségeivel, az ezek nyomán forrpontra ugró emberi szenvedélyekkel. Allítom, hogy nagy részük megállja a helyét. Akiról bebizonyosodik, hogy ennek a nagyon kényes feladatnak ellátására nem alkalmas, azt előbb-utóbb elbocsátják. Igen ám, de így megérkezünk ahhoz a további nagy problémához, amelynek megoldásán most kísérleteznek: a kalauz nélküli kocsik minél több vonalon való beállításával.

Épül a földalatti. Ha elkészül, sok nehézség önmagától megszűnik. Igen ám, de ez a holnap és a holnapután vigasza, és természetes emberi igény, hogy már ma is szeretnénk megoldva látni, amit csak lehet. Erre pedig egyetlen mód van: az eddiginél sokszorosán több jóakarát, segítő készség minden érdekelt részéről. A közlekedés felső irányítóinak saját személyes tapasztalatokat is gyűjtve, fokozottabban kellene felhasználniuk azokat az ötleteket, amelyek ha végleges megoldást nem is hoznak, de átmeneti segítségül feltétlenül alkalmasak. A közlekedés dolgozói ne felejtsek el, hogy gyakran ők is utasok, semmivel sem kevésbé ideges utasok, mint a többiek. Ne tekintsék hát ellenségüknek azt a munkában kimerült nőt, vagy férfit, akinek udvariassága bizony nem egyszer nagyon is kifogásolható. A legdühösebb ember is megszeli, ha csendesén szólnak hozzá ahelyett, hogy még erősebb hanggal megpróbálják lehangereálni. Mi, utasok pedig nyugtassuk meg először önmagunkat, azután a többieket. Nyugalommal, fegyelemmel sokkal hamarabb érjük el a munkahelyet, utána pedig az otthonunkat. És ne támadjunk, ne fenyegetőzzünk, ha késik a troli, s nem nyílik ki az ajtó, vagy piszkos az ülés. Higgyük el: mindezeknek a bajoknak csak ritkán a kalauzok az okai.

Mondhatná valaki: mindez alapjában véve semmiség az országos ügyekhez viszonyítva, azokhoz, amelyeket már megoldottunk, és amelyek még előttünk állnak. Igen ám, de ne felejtjük el, hogy a nagyobb ügyek sem maguktól rendeződnek. Intézésükben részük van azoknak is, akiket naponta munkába menet, munkából jövet bosszantanak, nemegyszer végig sértenek — és akik azután ezeket a bosszantásokat, sértéseket tovább adják másoknak, ugyancsak ártatlanoknak.

Közös jóakarattal meg lehetne oldani, hogy sok-sok ezer ember ne felpaprikázva, hanem jó kedvvel, nyugodtan, a kipihentség érzésével kezdje meg napi munkáját. Ezt a kölcsönös jóakaratot meg kell találnunk. Akkor is, ha nem mindig egyszerű.

Kemény István